

Félags- og barnamálaráðuneytið
b.t. skrifstofu húsnæðis- og lífeyrismála
fn@fn.is

Sent í Samráðsgátt stjórnvalda

Reykjavík, 10. september 2021

Efni: Umsögn SI um drög að reglugerð um (11.) breytingu á byggingarreglugerð nr. 112/2012

Samtök iðnaðarins (hér eftir „samtökin“ eða „SI“) hafa tekið til umsagnar drög að reglugerð um (11.) breytingu á byggingarreglugerð nr. 112/2012 (hér eftir „drögin“).

SI hafa um langt skeið talað fyrir nauðsynlegum umbótum í regluverki byggingar- og mannvirkjagerðar í þeim tilgangi að einfalda það og auka sveigjanleika. Hafa samtökin m.a. ítrekað bent á að tækifæri til hagræðingar og einföldunar væru fjölmörg í kringum umsóknarferli sem og eftirlit í byggingariðnaði. Undir þessi sjónarmið hefur verið tekið, m.a. í skýrslu OECD um samkeppnismat á regluverki íslensks byggingariðnaðar þar sem lagt var til að markmiðsnálgun yrði beitt í frekari mæli í regluverki byggingariðnaðar.

Drögin eiga uppruna sinn í starfi átakshóps um aukið framboð á íbúðum og aðrar aðgerðir til að bæta stöðu á húsnæðismarkaði sem skilaði tillögum sínum 19. janúar 2019. Umræddar tillögur urðu síðar hluti af aðgerðum Lífskjarasamningsins sem miðuðu að því að auka húsnæðisöryggi landsmanna. Samtökin hrósa stjórnvöldum fyrir fagleg vinnubrögð í þessu máli og gott samráð þar sem fjölmörgum hagaðilum gafst kostur á að taka virkan þátt í samráðsdegi Byggingarvettvangsins árið 2019 sem leiddi m.a. til breytinga á lögum um mannvirki, nr. 160/2010, með síðari breytingum (flokkun mannvirkja og eftirlit með mannvirkjagerð), mál nr. 90/2020. Þá voru einnig fulltrúar hagsmunaaðila í starfshópi þeim er skipaður var til að vinna drögin og var breið samstaða innan hópsins um þær breytingar sem nú eru til umsagnar.

Samtökin fagna framkomnum tillögum um breytingu á reglugerðinni þar sem svokölluð flokkun mannvirkja er til þess fallin að draga úr óþarfa álagi á stjórnsýsluna, auka hraða og samræma verklag. Umræddar breytingar á reglugerðinni eru því jákvætt framfaraskref fyrir íslenskan byggingariðnað. Samtökin telja þó að nauðsynlegt sé að endurskoða lög um mannvirki í kjölfar þessarar vinnu til að ná þeim markmiðum sem að var stefnt um að einfalda og auka skilvirkni í byggingareftirliti.

I. Frekari endurskoðun laga um mannvirki með tilliti til eftirlits o.fl.

Umræddar breytingar sem mælt er fyrir um í drögunum eru eins og fram hefur komið jákvæðar. Það liggur þó í augum uppi að ráðast þarf í endurskoðun á lögum um mannvirki nr. 160/2010 (hér eftir „mvl.“) svo að hægt verði að klára þá vegferð sem nú er hafin. Sértaka áherslu þarf að leggja á endurskoðun laganna þegar kemur að ákvæðum um eftirlit og ábyrgð.

Núgildandi fyrirkomulag byggingareftirlits er ýmsum annmörkum háð og mikil þörf á að einfalda framkvæmdina og bæta gæði eftirlitsins. Þá er eftirlit nánast alfarið framkvæmt af sveitarfélögum og gætir þar misræmis á milli umdæma. Á sama tíma hafa önnur ríki góða reynslu af þátttöku einkaaðila í byggingareftirliti sem er vert að taka til fyrirmyndar þar sem heilt yfir er reynslan sú að ferli verða skilvirkari og gæðaeftirlit eykst.

Með síðustu breytingum á mvl. var stigið það framfaraskref að lögfesta heimild leyfisveitanda til að útvista eftirliti við yfirferð séruppdráttá þegar um vandasama eða umfangsmikla framkvæmd er að ræða, sbr. 2. mgr. 19. gr. mvl. Ganga þarf lengra og leggja áherslu á útvistun byggingareftirlits til sérfræðinga heilt yfir. M.a. áréttu samtökin því þá afstöðu sína að endurskoða þarf kröfur um faggiltar skoðunarstofur, sbr. 20. gr. mvl., í þeim tilgangi að hvetja og auðvelda byggingarfulltrúum að útvista eftirliti. Að mati samtakanna er sú leið að fela faggiltum skoðunarstofum eftirlit, í stað þess að skoða aðrar minna íþyngjandi leiðir, ekki rétt nálgun.

Við yfirferð hönnunargagna ættu löggiltir hönnuðir, óháðir umræddu verki, með mikla þekkingu á því fagsviði sem skoðað væri, að hafa tök á að sinna eftirlitinu. Endurskoða þarf framkvæmd á yfirferð og staðfestingu leyfisveitanda á séruppdráttum og innleiða reglur um jafningjayfirferð í umfangsflokki 2 og þriðja aðila eftirlit í umfangsflokki 3. Þannig myndi hönnuður, með sambærilega þekkingu og reynslu og sá sem hannaði mannvirkið, fara yfir hönnun í umfangsflokki 2. Eðlilegt væri að gera ríkari kröfur fyrir mannvirki í umfangsflokki 3 með þeim hætti að faglega hæfur og óháður þriðji aðili myndi yfirfara og rýna hönnunargögn.

Jóhanna Klara Stefánsdóttir
Sviðsstjóri mannvirkjasviðs SI